

A46

1793

N:o 5. Eesti-Ma Rahwa

Kalender,

ehk

Täht = N a m a t

1 7 9 3.

Alasta peäle, pärrast meie

Jesanda J. Esusse Kristusse
Sündimise.

Paiklanna

Trükkitud Lindforsse Kirjabega.

**Värrast sedda kallist Jesusse Kristusse
sündimist, on tänamus se 1793. aasta.**

Värrast ma = ilma lomist = = 5742

Värrast Lutterusse õige Usso ülles=
wõtmist = = = = 277

Värrast wanna katko = = = 136

Värrast sedda kui wäggi Prandenburgi
läks = = = = 114

Värrast sedda kui Toompä põllend 109

Värrast sedda sure nähja hakkatust 98

Värrast teist katko = = = 83

**Värrast meie armollisfema Keisti ta
Sure Praua K A T A R I N A
sündimist = = = = 64**

**Värrast sedda kui ta hakkand wakkit=
fema = = = = 38**

Pühha = Päwa Märk **B.**

Joulo = ja Wasila = päwa wahhel,
on **16** Maddalat ja **2** Päwa.

Märkide selletaminne.

Noor ku.

Essimenne werendel.

Täis ku.

Wimne werendel.

Hea aadrit lasta.

Hea kappo lasta.

Hea arstimisse rohto wotta.

Hea külwada ning istutada.

Hea lapsi wõdrutada.

Sedda, mis pitkaliste peab lastwama.

Hea puid raiuda hone taevis.

Abjo taevis.

p. parrast.

p. l. parrast lounat.

e. l. enne lounat.

P. Pähha.

SAMUAXUS.

Nedri: Ru.

Kristusse Uंबरleitamisf. Luk. 2, 21.

1 Loupääw

**Nedri: Pääw,
Nita Jesne**

II, 13. e. l.

JESUS Egiptusse maal. Matt. 2, 13.

2 Pühhapääw

W. pärr. Nedri W

Ränge

3 Esmasp.

Set

Külm

4 Teisipääw

Enok

ja

5 Restnaddal

Metusalem

6 Nelsipääw

S. Ruving. W

selged

7 Kebe

Julianus

8 Loupääw

Errart

4, 42. e. l.

JESUS 12 aastat wanna. Luk 2, 41.

9 Pühhap.

1 W. pärr. 3. R. W.

Tlmad

10 Esmasp.

Maawli W.

11 Teisipääw

Ewraim

nende

12 Restnaddal

Rein

järre-

13 Nelsipääw

Hilarius

le

14 Kebe

Weliks

15 Loupääw

Lirik

on

Set Kuul on 31 Päeva.

Pulmad Kara Liinas. Joann. 2, 1.

16 Pühhap.	2 P. pärr. 3. R. P.		5, 46. p. 1.
17 Esmasp.	Tõnnise P.		↑ udduz
18 Teisipäaw	Ukkel		sed
19 Keßnädal	Sara		ja
20 Neljasp.	Wab. Sebast.		Lumz
21 Kede	Neto	†	mez
22 Loupäaw	Winfent		sabbo,

Pealikust Kapernauma Liinas. Matt. 8, v. 1

23 Pühhap.	3 P. p. 3. R. P.		ning
24 Esmasp.	Timoteus		5, 32. e. 1.
25 Teisipäaw	Paawl. Umb.		⋮
26 Keßnädal	Polikarpus		pehmed
27 Neljap.	Krisostom		Ilmat
28 Kede	Karel		
29 Loupäaw	Samuel		odata.

Kristus Laewa = peäl. Matt. 8, 23.

30 Pühhap.	4 P. p. 3. R. P.		9, 37. p. 1.
31 Esmasp.	Ann		

SEBNUKZUS

Rüünla = Ru.

1 Zeisipääw	Pirrit	☉	Miiste
2 Resknáddal	Rüünla P.		ja
3 Meljapääw	Hanna	✓	uddune
4 Kebe	Beronika		lumme =
5 Loupääw	Agata		

Umb = rohust. Matt. 13, 24

6 Pühhapääw	P. p. 3. R. P.	☾	8, II. p. l.
7 Esmaspääw	Rikart	✠	saoga.
8 Zeisipääw	Kasperdina		Selle
9 Resknáddal	Salomon	♣	järrel
10 Meljapääw	Kolastika		selged
11 Kebe	Edo		
12 Loupääw	Silalia	♠	

Kristusse Inmutamisfest. Matt. 17, 1.

13 Pühhap.	P. p. 3. R. P.		tuuls
14 Esmasp.	Valentin		
15 Zeisipääw	Wauština	☉	0, 49. e. l.
16 Resknáddal	Juliana	♠	feb

El Kuul on 28 Päwa:

17 Meljap.	Aleksander	ja
18 Kebe	Konfordia	kül=
19 Loupääw	Simon Apost.	✓

Wina: mäest. Matt. 20, 1.

20 Pühhap.	9 P. e. Kr. III. P.	mad
21 Esmasp.	Jesaias	☩ Jk
22 Teisipääw	Peetri P.	☩ 4, 52. p. h.
23 Kesknäddal	Nestor	mat.
24 Meljapääw	Maddise P.	✓
25 Kebe	Serenus	Selge
26 Loupääw	Wiktorius	♣

Külwi: Mehhest. Luk. 8, 4.

27 Pühhap.	8. P. e. Kr. III. P.	taew.
28 Esmasp.	Justus	✠

16 nel selle ku päwal touseb päike, kello 7 lähhäb
 alla, kello 5. pääw on 10, 6 agga 14. tundi pitt.

Handwritten signature or note at the bottom of the page.

1 Teisipääw	Albinus		8, 9. e. l.
2 Kesknäddal	Medea		W
3 Neljapäääw	Cers	☼	Ränge
4 Keede	Udrian		tuula
5 Loupääw	Janus	⚔	sed,

Kristusse Kannatamisest. Luk. 18, 31.

6 Pühapäääw	<i>W. Vaastus</i>		fels
7 Esmaspäääw	Kotwrid		ged,
8 Teisipääw	<i>Wastla W.</i>		1, 49. p.l.
9 Kesknäddal	<i>Wööri, Pääw</i>		<i>Tubla W.</i>
10 Neljapäääw	Perpetua	⚔	lummita
11 Keede	Konstantin		faddu:
12 Loupääw	<i>Krekor</i>		sed

Kristusse Riusatamisest. Matt. 4, 1.

13 Pühapä.	<i>W. Vaastus</i>		Ilmad.
14 Esmasp.	Sakarias		Heit:
15 Teisipääw	Longinus		
16 Kesknäddal	Kert		5, 48. p. 6
17 Neljapäääw	Eruto		lit.

Sel Kuul on 31 Päeva.

18 Kede	Willemina	Kud,
19 Loupääw	Kabriel	peäwa

Kananea Maesest. 15, 21.

20 Pühhap.	<i>P. Vaastus</i>	paist
21 Esmasp.	Matrona	✠ Kd
22 Teisipääw	Pent	ja
23 Kesknäddal	Kawael	✠. 661
24 Neljapäääw	Tiits	<i>46. c. b</i>
25 Kede	<i>Vaast. M. P.</i>	kül
26 Loupääw	Emanuel	✠

Sest tes kurratist waematud. Luk. II, 14.

27 Pühhap.	<i>P. Vaastus</i>	mad
28 Esmasp.	Kideon	Pä
29 Teisipääw	Kido	wad.
30 Kesknäddal	Udonias	6, 48. p. l.
31 Neljapäääw	Tettlaus	✠

Ionel selle ku päwal touseb päike kello 6 lähhäb
alla kello 6 pääw on 12. ja ö 12. tundi pitk.

MPXZES. Jürri = ehk Mahla = Ku.

1 Rede	Karjaliste P.		Uddu =
2 Loupääw	Teodorus		
5000 Mehhe södtmisest.		Joann. 6, 1.	
3 Pühhap.	P. Paastus		fed
4 Esmaspääw	Ambros	†	niis =
5 Teisipääw	Maksim	✕	ket
6 Kestnädal	Kölestin		ja
7 Neljapäaw	Uron		8, 32. e.l.
8 Rede	Liborius		peh =
9 Loupääw	Bogislaus		met

JESUS kiwwidega wiisatud.		Joann. 8, 46.	
10 Pühhap.	P. Paastus		Imad.
11 Esmasp.	Lea	✙	Willo
12 Teisipääw	Julius		tuul,
13 Kestnädal	Serwasius	✕	aiab
14 Neljasp.	Käni - Pääw		wih =
15 Rede	Karin		7, 32. e.l.
16 Loupääw	Rudolw		ma

Sel Kuul on 30 Päwa.

Kristusse sisse: sditmisest.		Matt. 21, 1.
17 Pühhap.	7 P. Paastus	kolko;
18 Esmasp.	Valerian	☉ selle
19 Teisipäaw	Timon	✕ järe
20 Keftnädal	Udolaris	rel
21 Neljap.	Suur Nelj. P.	fels
22 Keede	Suur Keede	☉ 6, 39. e. l.
23 Loupäaw	Jürri Päaw	ged

Kristusse illestoumisest.		Mark. 16, 1.
24 Pühhap.	1 Pühha	tnul
25 Esmasp.	2 Pühha	sed
26 Teisipäaw	3 Pühha	Päs
27 Keftnädal	Ludolw	☉
28 Neljapäaw	Klaus	☉
29 Keede	Witalis	☉ 5, 44. e. l.
30 Loupäaw	Reinmund	wad.

12 nel selle ku päwal touseb päilik, pole tundi pära
 rast kello 4 ning lähäb alla. pool tundi pärrast kel-
 lo 7. Päaw on pitk 15. ja 9. tunni.

Rinnipandub ulfist. Joann. 20, 19.

1 Pühhapáám	P. p. Uuest. P. Wolbri P.	
2 Esmaspáám	Sigismuud	♣ Selge
3 Teisipáám	Leibwinne	taew,
4 Restnáddal	Rottart	willub
5 Neljapáám	Susanna	✱ Ööb,
6 Keede	Domifilla	nende
7 Loupáám	Tanislaus	☾ 3, 4. e. l.

Heast Karjatsest. Joann. 10, 12.

8 Pühhapáám	P. p. Ull. Ps	järz
9 Esmasp.	Job	rel
10 Teisipáám	Parnabas	✱ sojad
11 Restnáddal	Wiktoria	ja
12 Neljapáám	Kert	wihmaz
13 Keede	Liberatus	fed
14 Loupáám	Sabina	☉ 6, 6. p. l.

Urrikesse aia párrast Joann. 16, 16.

15 Pühhap.	P. p. Ull. P.	Stz
16 Esmasp.	Jodokus	✠ mad.

Sel Kuu on 31 Päwa.

17	Teisipäaw	Erik	☼	Tuulne,
18	Kesknäddal	Isaac		peäwas
19	Neljap.	Linno + Päaw		paist
20	Kede	Pill		
21	Loupäaw	Desiderius	☾	II, 47. c. 6
Kristusse ärraminne misfest.				
22	Pühhap.	W. p. III. p.		Joann. 16, 5.
23	Esmasp.	Eduard	✕	sed
24	Teisipäaw	Pendiks		head
25	Kesknäddal	Arwan		Is
26	Neljapäaw	Kate + Päaw	☼	mad,
27	Kede	Ester		ja
28	Loupäaw	Peet		Mürs
Digest pallumisfest. Joann. 16, 23.				
29	Pühhap.	W. p. III. p.		ristas
30	Esmasp.	Petrouella	✕	mins
31	Teisipäaw	Wikand		ne.

Smal selle ku päwal touseb päike pole tundi pärrast kello 3. ning lähhab alla, pole tundi pärrast kello 8. päaw on pitt 17. ö agga 7. tundi.

1	Resknáddal	Kotskal		Willub
2	Neljapááw	<i>Suu + Pááw</i>		tuuls
3	Keđe	Kasmus	+	sed
4	Louppááw	Liso		Slmad

Rõmustajast. Joann. 15, 26.

5	Pühhapááw	<i>S. P. III. P.</i>		nende
6	Esmasp.	Artemius		8, 14 v.l.
7	Teisipááw	Lukretsia		járiel
8	Resknáddal	Medardus		sojad
9	Neljapááw	Pertram	⋮	ja
10	Keđe	<i>Pietem Pááw</i>		pallas
11	Louppááw	Blawius		wad

Pühhasi Waimust. Joann. 14, 23.

12	Pühhap.	<i>1 Pühhi</i>		Páawad,
13	Esmasp.	<i>2 Pühha</i>		<i>2, 20. v. l.</i>
14	Teisipááw	<i>3 Pühha</i>		wahhel
15	Resknáddal	<i>Witas</i>		kange
16	Neljapááw	Justina		Mürs
17	Keđe	Kreet		ris

Sel Kuul on 30 Päwa.

18 Loupääw	Nikander	tas
JESUS ja Nikodemus. Joann. 3, 1.		
19 Pühhap.	3. Uino J. P.	☉ 5, 26. p. 5
20 Esmasp.	Abgarus	☉ mis
21 Teisip.	Rael	☉ sega.
22 Restnädal	Abkasius	☉ Selge
23 Neljapäaw	Pasilius	☉ taew.
24 Keede	Jani Päaw	☉ Sojad,
25 Loupääw	Kristiana	☉ ja

Nikkast Mehhest. Luk. 16, 19.

26 Pühhap.	1. P. p. 3. 4. S. P.	☉ nüüd,
27 Esmasp.	Ladislauß	☉ 6, 43. e. l.
28 Teisipääw	Josua	☉ wihtmas
29 Restnädal	Peetr. Paul.	☉ sed
30 Neljapäaw	Judit	☉ Päwad.

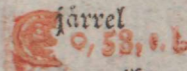
1 onel selle Ku Päwal touseb päike 3. werendel pärrast kello 2. ning lähhab alla, üks werendel pärrast kello 9. Päaw on pikk 18 ning üks pool tundi. S on 5 ning üks pool tundi.

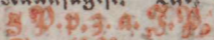

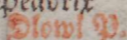

1 Rede	Leobald	Sojad
2 Loupááw	<i>Heima Mar. P.</i>	
Surrest Dhto = söma = aiaft. Luk. 14, 16.		
3 Pühhap.	<i>P. P. 3. a. 3. P.</i>	selged
4 Esmasp.	Ulrik	head
5 Teisipááw	Anselm	 II, 7. e. l.
6 Resfnáddal	Hektor	Pá=
7 Meljapááw	Trino	wad.
8 Rede	Temetrius	Selge
9 Loupááw	Kilian	taew,

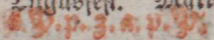
Raddunud Lambast. Luk. 15, 1.		
10 Pühhap.	<i>P. P. 3. a. 3. P.</i>	wágga
11 Esmasp	Elenora	foe
12 Teisipááw	Hindrik	 9, 36. e. l.
13 Resfnáddal	<i>Marrette P.</i>	fel-
14 Meljapááw	Ponawent	ge
15 Rede	<i>Apst. Jagg.</i>	ja
16 Loupááw	Alukust	

Olge armolisfed. Luk. 6, 36.		
17 Pühhap	<i>P. P. 3. a. 3. P.</i>	foe.

Sel Kunt on 31 Päwa.

18 Esmasp.	Rosina	Selle
19 Teisipäaw	Ruwina	Järrel
20 Keßknäddal	Elias	
21 Neljasp.	Daniel	S. woifs
22 Keede	Upollina	wihz
23 Loupäaw	Karolina	mas

Kohkest Kallasagist. Luk. 5, 1.		
24 Pühhap.		ja
25 Esmasp.	Jacobi P.	 9, 45. p.l.
26 Teisipäaw	Anno	tulez
27 Keßknäddal	Marta	 pole
28 Neljapäaw	Peadrix	 pöraz
29 Keede		
30 Loupäaw	Abdon	

Wariseride Digusfest. Matt. 5, 20.		
31 Pühhap.		ma.

1. nel selle ku päwal, touseb päife 3. werendel pärrast kello 4. ning lähhäb alla, werendel pärrast kello 7 päaw on piik 14. ning üks pool, 8 agga 9 ning üks pool tundi.

AUGUSTUS.

Leifusfe: Ku.

1 Esmasp.	Petri Bang.	Rans
2 Teisipáám	Annibal	ged
3 Restnáddal	Cleasar	 II, 39. p.l.
4 Meljap.	Judas	Múr:
5 Kebe	Tominius	ris:
6 Loupáám	Eugenius	✓ ta:

4000 Wehhe södmisfest. Mark. 8, 1.

7 Púhþapáám	7 P. p. 3. a. 3. P.	mis:
8 Esmaspáám	Siriáus	fed,
9 Teisipáám	Romanus	* wihs
10 Restnáddal	Lauritse P.	 4, 58. p.l.
11 Meljapáám	Herm.	%
12 Kebe	Eisebius	† ma:
13 Loupáám	Klara	ja

25aile Þrohwetioest. Matt. 7, 15.

14 Púhþap.	3 P. p. 3. a. 3. P.	rahs
15 Esmasp.	Ruffi Mar. P.	hes
16 Teisipáám	Isak	ga.
17 Restnáddal	Dnesimus	 II, 29. p.l.
18 Meljap.	Ieno	^ Tuul:

19 Ke		sed
20 Lot		Näwad,
	üll	6, 1.
21 Püh		eits
22 Esma		iks
23 Teisipää		tud
24 Restn ädda		Elmad
25 Neljapäääw		2, 9. p. l.
26 Rede	Verent	willo
27 Loupäääw	Verent	tuul.

Jerusalemma ärrarikmissest. Luk. 19, 41.

28 Pühhap.	10 p. p. 3. a. 3. p.	Miis
29 Esmasp.	Joann. 8. l.	ked
30 Teisipääw	Rebekka	Nä
31 Restn äddal	Benjamin	wad.

14. selle ku päwal toused päike 3. werendel pärrast kello 4 ning lahhab alla, werendel pärr. kello 7. p. on pitk 14. ning üks pool, õ agga 9. ning üks pool tundi.

1 Neljapá		unid
2 Rede		6. e. l.
3 Loupá		wad
4 Páhh		9.
5 Esma		ja
6 Teisipa		selged
7 Kestnád.		Páwad
8 Neljapááw		pdrawad
9 Rede	Ubigan	wihua
10 Loupááw	Cobald	1, 27. e. l. I pole.

Kurdist ja teletumast. Mark. 7, 31.

11 Púhhap.	12 P. p. 31. A. S. P. P. P. P. P.	
12 Esmasp.	Sirus	Taero
13 Teisipaáw	Amatus	▲ pilwes,
14 Kestnád.	Ullendam.	willud
15 Neljapááw	Nikodemus	uddus
16 Rede	Ciwemia	3, 48. e. l.
17 Loupááw	Titus	● seb

Preestriist ja Lewitist. Luk. 10, 23.

18 Pühhap.	<i>3. P. p. 3. 3. P.</i>	ja
19 Esmasp.	Wauštus	wihmas-
20 Teisip.	Tõus	sed
21 Restnädal	<i>Mat.</i>	Päwad.
22 Neljasp.	Me	Range
23 Kede	D	tuul
24 Loupääw	Ku...	 6, 43. e l.

Künnest Piddali. tõbbifest. Luk. 17, 11.

25 Pühhap.	<i>4. P. p. 3. a. 3. P.</i>	felge
26 Esmasp.	Tetel	taewaga.
27 Teisipääw	Udolu	Willo
28 Restnädal	Wentfel	ja
29 Neljapäaw	<i>Wibli Pääw</i>	tuul-
30 Kede	Hieronimus	ne.

12uel selle ku päwal touseb päike kello 6. ning lähhab alla kello 6. päaw on pitt 12. ning 8 ta 12. tundi.

ORÐWÆJ. Uná eht Roja Ru.

1 Loupááw | Wolrad | 6, 58. p.l.

Mammionast. Matt. 6, 24.

2 Púhhap.		<i>p. 3. a. J. P.</i>	Wahhel
3 Esmasp.			selged
4 Teisvááw			ja
5 Restnáddal	W...		willud,
6 Nelsjapááw	Unalia		↗ walyz
7 Kebe	Susanna		⊕ hel
8 Loupááw	Kustaw		 <i>II, 12. c. l.</i>

Maini Liina surnuft. Luk. 7, 11.

9 Púhhap.		<i>16 P. p. 3. a. J. P.</i>	wihma-
10 Esmasp.	Purkart		♣ sed
11 Teisvááw	Angelus		ja
12 Restnáddal	Mai		✓ roppud
13 Nelsjapááw	<i>Teresia</i>		♣ Pás
14 Kebe	Kalikstus		⊕ wad.
15 Loupááw	Heddo		 <i>7, 56. p. l.</i>

Wee többifest. Luk. 14, 1.

16 Púhhap. | *17 P. p. 3. a. J. P.* Seggas

Sel Kuul on 31 Päwa.

17	Esmasp.	Dloj	†	ne
18	Teisip.	Lukas		ja
19	Kestnäddal	Lutsius	♣	niist
20	Neljapäaw	Wendelin		Ilm.
21	Keede	Ursel		Kül-
22	Loupäaw	Sewerin		mad

Suremasi Käsjust. Matt. 22, 34.

23	Pühhap.	<i>12 P. 3. a. J. W.</i>		10, 38 p. l.
24	Esmasp.	Wlorentin	♣	Idd.
25	Teisipäaw	Kristian		Kange
26	Kestnäddal	Umandus	✓	tuul
27	Neljapäaw	Wilip		wahhel
28	Keede	Engelbrecht		lummes
29	Loupäaw	Xpsolon	✓	ga

Alwatud Innimesest. Matt. 9, 1.

30	Pühhap.	<i>19 P. 2. a. J. W.</i>		seggatud.
31	Esmasp	Wolfgang		2, 56. e. l.

16nel selle ku päwal rouseb päite pole tundi parrast kello 7. ning lähäb alla pole tundi parrast kello 5. päaw on pitt 9. d. 15. tundi.

NOVEMBER.

Salve = Ku.

1 Teisipááw	Pühhabe P.		Miiff,
2 Resknáddal	Pingede P.		udda-
3 Neljapááw	Kottlib	✓	ne,
4 Kede	Ott		wah,
5 Loupááw	Káspér		hel

Pulma Ridest. Matt. 22, 1.

6 Pühhapáw	20 P. p. 3. a. S. P.		10, 59, p. k
7 Esmasp.	Klaudius		Iunnes
8 Teisipááw	Brits		ga
9 Resknáddal	Teodora		fegga-
10 Neljapááw	Martin Lutter	⋮	tud
11 Kede	Martin Piiff.		Slm.
12 Loupááw	Arkadius	⋮	

Runninga Mehhe poiast. Joann. 4, 47.

13 Pühhap.	21 P. p. 3. a. S. P.		Kül.
14 Esmasp.	Leopold		4, 59. s. k
15 Teisipááw	Atanasius	✓	mad
16 Resknáddal	Ulwenß	⊗	pilwe-
17 Neljap.	Jonas		fed

Sel Kuul on 30 Päwa.

18 Rede	Ebra	roppud
19 Loupääw	Liobet	Päwad;

Kawwalast sullasest. Matt. 18, 23.

20 Pühhap.	22 P. p. 3. a. J. P.	töwad
21 Esmasp.	Mar. Dhwert.	Kälmes
22 Teisipääw	Sesilia	o, 58. p. l.
23 Restnädal	Klement	tamisse
24 Neljapäaw	Jofias	pole.
25 Rede	Kabbriina P.	Sel-
26 Loupääw	Konrad	ged

Kristusse Sisse- sditmissesest. Matt. 21, 1.

27 Pühhap.	Kc. Lull. P.	tuulsed
28 Esmasp.	Küinter	† Päs
29 Teisipääw	Ewert	10, 41. e.l.
30 Restnädal	Andrese P.	† wad.

omal selle ku päwal touseb päike pole tundi pärrast kello 8. ning lähhab alla pole tundi pärrast kello 3. päaw on pitk 7. d agga 17. tundi.

DECEMBER

Joulo = Ku.

1 Neljapääw	Urent	Uddune
2 Keede	Randidus	✓ ja
3 Loupääw	Parbo	wahhel

Tähhet eäme wimust Päwa. Luk. 21, 25.

4 Pühapääw	2 Kr. Tull. P.	Lummes
5 Esmaspääw	Wolber	faddo.
6 Teisipääw	Niggolas	 1, 14. p. 6
7 Keßnäddal	Natalia	♠ Selle
8 Neljaspääw	Mar. Samine	järrel
9 Keede	Juhkum	kälz
10 Loupääw	Lühem Pääw	mad

Johannes Wangi = tornis. Matt. 11, 2.

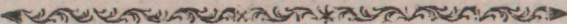
11 Pühäp.	3 Kr. Tull. P.	felget
12 Esmasp.	Ottilia	Päs
13 Teisipääw	Lutia	wad.
14 Keßnäddal	Nikasius	 2, 45. p. 2
15 Neljapääw	Johanna	Pehz
16 Keede	Idia	✓ meß
17 Loupääw	Albina	Simad

Sel kuul on 31 Päeva.

Joannesse	Tunnistusfest.	Joanni I, 19.
18 Pühhap.	4 Kr. Tull. P.	Päwad,
19 Esmasp.	Lott	↖ pea
20 Teisipäaw	Abraam	külm
21 Keßknädda	Toma Päaw	pea
22 Neljasp.	Deata	∴ sulla.
23 Kede	Udo) I, p. 2.
24 Loupäaw	Ewa	Selged

Kristusse	Sündmisfest.	Luk. 2, 1.
25 Pühhap.	Koulo	külmad
26 Esmasp.	Leine Pühha	Ilmad
27 Teisipäaw	Kolmas Pühha	lõppetawad
28 Keßknädda	Süta laste P.	♣ fedda
29 Neljasp.	Noa	Uas:
30 Kede	Tawet	† ta.
31 Loupäaw	Silwester.	♣ 10, e. 4

ionel selle ku päwa touseb päike werendel pä-
 rast kello 5. ja läbbäi all. werendel pärrast kello
 2. päaw on pi k 5. ja üis pooltundi, õ ayga 18. ja
 üis pooltundi.

Päwa- ja Ku- Warjutamisest.

Pääw üksi, saab sel Aastal Eaks kord
warjutud, agga mollemad Warjutamisest ei
pole meie pool mitte nähtawad.

wessi werrest lahku, nenda kui se suisel
aial pima jures sunnib. Siis wast õige
surm tulleb. — More rahwa jures se sun-
nib sagedaminne, kui wanna rahwa jures
et nemmad peält näitwad, kui olleksid nem-
mad surnud, ehk nemmad kül weel elä-
wad. Siiski on üksford ühhes küllas sa-
samaal üks 70 aastane naene jälle üllesär-
kend, kui ta jo olli pestud ja surno rides.
Temma wäimees tahtis ühhe nabri naesega
tedda sängist wälja tõsta. Siis ütles na-
bri naene, et ta piddi surno suurt warwast
näppistama: sest temmal olli se rummal eb-
ba usk, et siis surnud ei hakka koddo kätima.
Ehk nüüd kül ükski surnud, kui ta õiete sur-
nud ja maetud on, ei woi jälle taggasi tul-
la; siis teggi se mees ommeti, mis na ri
naene käsits. Ja watq! mis sündis? Se
wanna eit ärkas ülles ja sirtutas ommad
käed omma wäimehhe pole: ja se mehhife
ehmaras ni wägga, et ta pea olleks otseti
mah-

mahha langend. Þárrast sedda ekkas se
wanna moor weel kolm páwa, enne kui ta
diete surri: ja olleks ta nenda mahha maes-
tud, siis olleks ta wissist hauas ullesárkand.

Need haigusse, mis sees innimenne ni
wágga woib keik ommad meled kautada ja
minnestusse sisse langeda, otsego olleks ta
surnd; need on: keigesuggused alwamissed,
werri többi, langetöbbi, süddame wool-
med, põrna haigus, jooksew sissikondas,
ja kark. Nenda ka, kui emma ehk lapsed
ilmale kues, ehk warsi þárrast sündimist
surrewad, ehk ka kui emma surreb, enne
kui ta last saab ilmale tonud kus jures laps
weel woib hinges olla. Keige saggedamin-
ne juhtub se, kui innimesed, kes muido
pristed ja terwed on, äkkiselt surrewad, ol-
go seestpididise ehk wäljaspididise wigga läbbi.
Sepárrast ei pea ka mitte neid innimesi
warssi surnuks arwoatama, kes on árraup-
pund,

ga ni kormaste kiini sidduda, kui ta agga
sedda woib kaanatada. Sepeäle peab ta
wärskid sare=fored wõtma, neid kiwiga
purruks pekema, ja neid selle kohha ümber
pannema ja wärsfoga kiini sidduma. Kui
seäl ei olle sare=puud liggimail, siis pango
ta wärsket mulda, mis ta üleslaewab, selle
kohha ümber. Müüd peab ta koio minne-
ma, sare fored wee sees kupputama, ja sed-
da wet sojalt joma. Pärast peab ta terra-
wa noa otsaga sedda harwa suremaks tegge-
ma, ja kuppofarwega werd seält seest wälja
tombama. Pärast woiab ta sedda kohha
fätte=tullepaistel põom=õlliga, ja panneb
jälle sare lehyed ja fored selle ümber. Kui
ta ei woi kuppo sarwe leida, siis peab ta
monnikord püssi=rohko selle harwa peäl laste-
ma põlleda, ja aiati üht lusika täit põom-
õlli sisse wõtma. Kui ta sel wisil selle ha-
waga on teinud, siis woib ta sedda paela
eht nõri jälle lahti tehha.

Mis

Mis peab tehtama, et kui inimenne
lähhab surrema, et ta ei saaks maetud,
enne kui ta wiisist surnud on.

Parrago Jummal! saggedaste sunnib se
õnnetus, et inimessed mahha maetakse,
enne kui nemmad weel õiete surnud, waid
raskes minnestusfes on. Gest inimenne
ei olle weel seddamaid surnud, kui ta ennam
ei nä egga kule, ennast ei liguta egga hinge
ei tomba. Temma woib jo kulum ja kange
olla; ja on õmmeti weel ellus. Temmal
woiwad pealegi sunnised tähhed ihho kulgese
olla, temma sillmad woiwad kustund olla;
ja siiski ei olle ta weel surnud. Misuggused
suggawad minnestusfed tullewad, kui wer-
ri soonte sees jääb seisima, ja kui südda en-
nam ei tulsu. Agga siiski inimenne ei olle
weel mitte surnud. Waid ta surreb siis
wast, kui werri soonte sees tarretab, ja
wessi

pund, üles podud, wingust ärralämmatud,
kedda pitkne mahhaldi, kedda külmi wöttis,
kes sure rõms ehk ehmatusse läbbi surrewad,
kes rängaste on mahha kullund ehk lei ha-
wa läbbi liaste werd wälja jooksnud. Keif
need innimesed peab ni kaua nisugguseks
arwatama, senni kui öiete tunnistust kätte
saab, et nemmad wiisist surnud on. Üsse-
ärranis peab targaste nende inimestega
ümerkäidama, kes ennegi jo sagedaste
on minnestand.

Ei olle agga ühtegi muud tõssist märki
leida, et innimenne tõest surnud on, kui
se mäddand surno hais, mis iggamees
woib tunda. Kui sesamma surno hais
wälja lööb; siis hakkab ka surno kehha üs-
les punduma (ohkuma) nenda et wabt hak-
kab suust wälja aiana, ja mustaka-sinni-
sed märkid näitwad ennast ihho külges.
Kedda märki peab ootma igga surno jures

enne kui ta maetakse; agga truamine ei
lähha ka tarwis otada. Kui needsinna-
sed märkid ka monne tunni pärast hinge-
heitmist ennast näitwad; siis on surm ka
wissist seäl.

Et agga ükski inimenne ei saaks mae-
tud, enne kui needsinna sed märkid ennast
näitwad, siis peab

1) igga maiamees, kes ei tahha mõrtsu-
saks sada omma perre rahwa jures, isse tãh-
hele pannema, et temma maiast ükski surnud
ei saaks wõljawidud, enne kui temmale surno
hais jure löbb.

2) Et agga need haiged sel wahheial,
señni kui need tõssised surma märkid ilmuwad
ei saaks holetusse ehk rummalusse läbbi ärras-
tappetud: siis ei pea neile kui surm näib
tullewa, mitte padja ehk õlge pea alt ärra
kiskuma.

kiskuma. Se on üks wägga Jummalakart-
matta kombe. Sest monned on jo seläbbi
furnud, et werri wägga äkkitselt pähhä jook-
seb, mis ei olleks sündinud, kui nende peale
lune olleks paigale jänud.

3) Üht haiget, kellega jo näikse tehtud ol-
lewad, ei pea mitte seddamaid sengist wälja
wdtma, ja talwisel ajal külma kätte kandma:
waid tedda peab weel 3 ehk 4 tundi sängi jät-
ma, ja sojaste kinni katma.

4) On temmal surres Minna wähhelha-
walt terrawaks lainud, on temma silma tag-
gused sisse langenud, on temma silmad süg-
gawaste pea sisse waunud, on temma kõrwad
külmaxs lainud: on nahk temna pea otsa ees
kõrwaraks lainud, ta silm näggo mustakaks
kähwatand; siis woib tedda nelja tunni pärs-
rast peeta, ja õlgede peäle mahha panna, ja
siis peab ootma fenni kui furno hais wälja
lõbb, enne kui tedda hakkatakse matma.

5) Ngga kui ùhhe furno nággo ei olle sur
rest mudetud, ehk kui ta äkkitselt on surnud;
siis ei pea tedda mitte enne sängist wälja wot-
ma, enne kui saab katsutud, kas weel ello-
temma sees peaks olla, ehk kas tedda weel
woiks ellusse ärratada. Sepärrast peab, kui
se woib sündida, tohter ehk welsker ehk mu
moistlik innimenne abbiks kutsutama, et ta,
kui nisuggune luggu kões on, õppetaks, mis
tulleb tehha, et surnud jälle elluse touseks.
Kui keik on ärrakatsutud, ja ei tahha ühtegi
aitada, siis peab ikka ootma, fenni kui need
tõssised surma märkid ilmuvad, se on, se
furno hais, ja need mustad tähhed: ja ei pea
mitte üldinema, kui ka monne päwa peaks
õdetama.

6) Keik need, kes puseppa ammetiga üms
berkäiwad, ja pufärkid tewad, peawad tar-
gaste keik furno märkid õppima tundma, ja
ei

ei pea ühhegi püsärki kaant enne kinni löüa,
enne kui furno häis on tunda.

7) Digušse pärrast peaks iggas küllas
moisa polest üks naene seätama, kelle ammet
olleks, teib furnud küllas pesta: ja üks ni-
suggune naene peaks õppetust sama, et ta die-
te teaks wahhet tehha, surma wahhel ja ras-
ke minnestuše wahhel.

8) Se on üks wiis, mis wäqqa kido wäart
on, et kirriko aia peal furno püsärk weel üks
ford lahti tehakse, ja et matja rahwas, enne
kui furnud mahha pannakse weel üks furd
terma filmi katuswad, et woiks dige julge
olla, et ta tdest furnud on. Agga sedda ei
tohhi siis mitte tehha, kui se furnud nisuggu-
ses töwweš on olnud, mis pea mu rahwa
külge hakkab. Kirriko: Öppetaja woiks siis
seal jures need sannad öölda: Wacše inni-
mesje päwad on kui rohhi, ta öitseh-
nenda kui öieke wäljal: kui tuul +

ma ülle lähhäb, siis ep olle tedda en-
nam, ja temma asse ei tunne tedda
mitte ennam!

Mis innimestega, peab tehtama, kelle
pärast meie kahhe wahhel olleme,
kas nemmad on surnud, ehk
minnestand.

Res, kui nisuggune luggu kätte tulleb, om-
ma süddant ei tahha pattoga koormada;
se peab teggema, nenda kui üks moistolik
tohter Prantsosi maal teggi. Sedda sin-
nast tohtrit kutsuti ühhe moisnikko jure, kes
sojas tõwmes raskestes maas olli: agga ta
joudis wägga hilja, haige olli jo surnud,
keik olli walmistatud mattuseks. Müüd on
seäl maal se wiis, et kui üks rikkas innimen-
ne sureb, temma kehha tohtrist lahti leiga-
takse,

talse, et ta sissikonnast woib nähha, mis
 wigga temma ellule on otsa teinud. Seäl
 kambri, kus furno kehha seisis, ollid kaks
 firriko teenrid kes furnud waltwasid, ja selle
 Ma wisi järrele palwed luggesid. Nende
 kahhe mehhe wahhel oli se ülle riid tous-
 nud, kes neist matmisse jures pididi ollema,
 ja sedda haua rahha ennesele tenima. Sedda
 rido waigistama läks tofter kambri, ja seju-
 res katsus ta ka sedda furnud, ja leidis, et
 temmal ei olnud õige furno näggo. Sedda
 maid laskis ta sedda furnud soja wodi pan-
 na, ja panni temmale kuppoo sarwed rinda-
 de, pihhade ja säärte peäle, ja laskis tem-
 male nende kōhtade peäl kuppoo. Keif tem-
 ma ihho laskis ta õruda (nühkida) jämme-
 da rättifuttega, mis kaddakaga ollid läbbi-
 suit etatud ja sojaks tehtud: ja selle õrumisse
 jures laskis ta temma kōhto hellaste rinda-
 de pole wantada. Kui se weel ei tahtnud
 aitada; siis panni ta temmale kanged õru-

tud mää=rekast kbrwade tahha, ja jalgade
alla sojad teiisikiwid, ja lastis temma
labajalla allused har oga nühkida. Wab=
hå hawalt ilmusid selle moisiñks jures tõest
märkid, et ta weel hinges olli. Nüüd pid=
das tohter pallawad leiba temma ninna al,
ja wallas monne lusfikatait jodawat wina
temma suhho. Se peäle hakkas se minnes=
tand rüpama ja teggi omnad silmad lahti,
mis tohter olli lastnud jodawa winoga kas=
ta, nenda kui ka silmataggused. Nüüd
iuttustas se moisiñk keik sedda rido, nende
kähhe mehhe wahhel, mis ta keik selgeste
olli kuulnud minnestusses olles, ehk ta kül
isse ei keelt egga müid liikmid ei samud ligu=
kada. Tohter aitis tedda nüüd ka jälle ter=
wisse jure, nenda et ta pärrast sedda woel
kümme aastad ellas.

Nendafammoti tulli üksford Inglis=
maal üks kaupmees, kaks päwa, pärrast
omma

omma emmanda surma, koi: ja se surind
olli jo tee peäl, mahha matmisfeks. Se
kappmees, tabtis meelt ärra heita, ni wäga
ga armastas ta omma abbikasa. Sepär-
rast ei annud ta ka wähhemalt järrele, nems
mod piddid selle surnoga jälle teepeält tag-
gasi pödrma. Et ta nüüd öiete tbeste tea-
da saaks, kas temma emmand surind ol-
leks; siis laekis ta temma ihho monnes koh-
tas terrawa noaga tälkida, ja panni kuppõ-
sarwed peäle. Ta olli jo 25 kuppõsarwe
pännud, ilma et sest abbi olleks nähha ol-
nud: egga kui temma sedda kuet kuppõsar-
we kolmattümmend peäle panni, siis ärkas
se emmand äkkiselt ülles ja kissendas: oh
kummal, miß teie mind nenda pinate!
Ta toufisi nüüd jälle ellama ja sai terwerks. —
Ja nisugusi luggusid woifs mondagi weel
juttustada, mis woistlikud toftrid kohto-
polest on lastnud kulutada, mu = rahwale
mainitsusfeks, et mees ei saaks omma naese,

egga naene omma mehhe, egga wannemad
omma laste mõrtsukaks, rummalusse ja
holetusse läbbi, kui nemmad neid wägga
rutto matwad.

Wis innimestega peab teggema, Fed:
da külm on wõtnud nenda et nem:
mad näitwad surnud ollewad.

Innimesed, Fedda külm on wõtnud, ei
olle wahhest weel õiete surnud, waid agga
kangeks külmetand, otse kui üks oun, ja
neid woib ka nisammoti jälle sullatada kui
fedda tõõd tarkusega ettewoetakse. — Mens
da olli üksford üks mustlane, se läkkitas
omma kaks poega, südda talwe aial, asia:
alamisse peale wälja. Sel päwal olli suur
pakkane et lummi kiddises jallade all: se pä:
rast maenitses ta ommad poiad, et nemmad
ei

ei piddand wina wõtma, sest et wiin unni-
seks ja tuimaks teeb, ja kui siis innimenne
mahha istub puhkama; siis ei olle armo, kül-
m tappab tedda: agga kes paklasega wahwas-
te peäle kãib, selle ülle külmi ei sa woimust.
Mihkel, se wannem poeg, teggi omma issa
mainitsusse järrele, ja ni kaua kui Tchwän,
se noorem poeg, temmaga ühhes kous kãis,
hoidis ta enna; ka wina wõtmisses eest.
Agga nende te lahkus pea, sest et nemmad
teine teise kohta lãksid, ja nüüd wottis Tchwän
esimisses kõrtsis sutãit wina, ja teis-
ses nisammoti, ja seäl, kuhho issa tedda
olli lãkkitand, seäl anti temmale jälle üks
hea sutãis. Se ei olnud wägga kangel,
kus temmal asja-aiamist olli, ja õigusse
pãrrast olleks ta piddand aegsaste jälle koi-
joudma: agga õ tulli peäle, ja Tchwän ei
joudnud mitte koi. Keigel õsel ei saand
temma koddone wahwas silmad kũini, kar-
tusse ja murre pãrrast: ja ni pea kui pãrw

hakkas koitma, mõtsid isä ja wend hob-
bust, ja läksid Tehwanit otsima. Ja wa-
ta! esimesse lülla tagga leidsid nemmad
tedda tee äres maas, kangel's külmetand
kui putükki. Nemmad siidusid tedda hob-
bose peäle, ja wiisid tedda küllasse, kus
nemmad rahwofest pallusid, et nemmad sel-
le wäese inimesselle üht soja sängi piddid
andma, et wiiks katsuta, kus ta weel hinges
olleks. Nenda pallusid nemmad, monnegi
ukse ees, agga kui rahwas kulis et se üks
mustlane olli, siis lükkasid nemmad ust
jälle nende ninna eest kinni. Winaiks tullid
nemmad ühhe moistlikko mehhe ukse ette,
kes Jummalat kartis, ja kelle meles olli,
mis Jesus Euangeliunumis seß Samaria-
mehhest ütles, kes armo heitis selle inni-
messe peäle, kes rõõwlitte kätte olli sattu-
nud. Sefinnane hea mees teggi omma ust
lahti, ja lastis sedda külmetand poisi sisse
tua: agga temma isse jooksis omma nabit
sedda

sedda foolmeistrit kutsuma, kes üks moists-
lik mees olli, ja teadis nisugguste asjadega
ümbertäia. Se tuli siis otse kui nemmad
sedda külmetand kehha tahtsid soja tuppä
kanda. „Piddage! hüdüs temma, Zum-
mala pärrast! teie tappate sedda inimest,
kui temmal weel hing sees on:” ja nenda
lülkas ta neid taggasi. Nuttuete teggi ta
niid rehhe al asjed lummeest, ühhe waaksa
förgelt ja lastis selle külmetand poisi rided
seljast mahha kiskuda, ja kui ta ihho als
lasti olli, panni ta tedda selle lumme peäle,
ja mattis temma ihho ülle ültse lummega
kiini, nenda et ükspäinis su ja ninna lahti
jäid. Sedda lund wautas ta kolm poit
förmie ülle feige ihho kiini, ja kui ühhes
kohhas lummi hakkas sullama, siis panni
ta seddamaid jälle ust lund seina peäle.
Zssa ja wend, ja teised inimessed, kes
seäl jures ollid panniid essite selle moistlikko
foolmeistri nou wasto, sest nemmad arwa-

fid, et sel wifil se innimenne piddi weel ennam
arrakülmetama. Agga õnneks joudis kir-
riko õppetaja seina peäle, kui nemmad selle
innimesse kallal mõllasid. Kirriko õppetaja
kitis koolmeistrit, et ta moistslikult olli tei-
nud, ja seini kui nemmad seäl seisid, ja wot-
sid, mis sest piddi sama, küssis ta perrenaese
käest, eks se suur külm ei piddand temma
õunad arrarikkuma? Menda se siis ka olli.
Siis wõttis ta kaht õune, mis hopis jäe-
tand ollid, ja panni üht õuna soja ahjo peä-
le, ja teist õige külma wee sisse, kus weel
jää-killud sees ollid. Kui se õun ürrikest
aega ses külmas wees olli olnud, siis olli
ta jälle hea, kowwa ja illus, ofsego ei õlleks
ta külmetand olnud. Agga se teine õun,
mis ahjo peäl olli sulland, se olli tūmmaks
läinud, ja ei temmale jäänd ennam ei kar-
wa egga maggo. Waat sün näte teie, üt-
les kirriko õppetaja, et surem külm, külma
wälja kisub: agga äkline sojoke teeb, et
need

need asjad, mis enne kulum olli folkko tom-
band, nüüd jälle wägga äkkitselt paisuwad.
Sepärrast on se oun, mis sojas olli, otsego
mädänd: ja jäetand inimenne peab ka
armotummalt surrema, kui tedda soja ahjo
jure wiakse; sest et temma werri ja lihha
soja käes äkkitselt paisub, ja seläbbi hukka
lähhäb, otsego se oun. Ja sel sammal wi-
sil woib ka tehha, kui nairid ehk muud ju-
red keldris ehk kobas jäetawad. Kui nem-
mad siis ka enam inimestele ei kolbaks,
siis on nemmad ommeti weiste toidussets
kolbolissed". — —

Kui firriko õppetaja alles nenda künne-
les, siis punnastas koolmeister äkkitselt üle
keige silmuäo rõmo pärrast, ta teggi suud
polest lahti ja firritas käded taewa pole,
otsego tahhaks ta Summalat tännada, et
temmal üks hea tö hästi olli korda läinud.
Ja olli tähhele pännud, et se jäetand inimi-

menne lumme al hakkas wáhhe hingama.
Nüüd kutsus ta perrenaest, et ta ruttuste
üht soja sängi piddi walmistama, ja rätti-
tud ja nartsud sojendama. Tehwan hak-
kas nüüd tõest üht liikmet teise järrele ligu-
t. ma, ja issa ja wend ei teadnud, kuida
nemmad piddid sedda ausa koolmeisterid tãn-
nama. — Ta pühkis nüüd sedda lund, so-
ja, agga mitte pallawa rãttikuttega, ihho
kõlgest ärra, ja panni sedda haiget soja wo-
di, ühhes kambriis, mis ep olnud kõtud,
sest et äkline soe temmale olleks wõind kah-
jo tehha. Temma ihho sai nüüd ikka pun-
nasemaks, ja ta tundis wallusat süggele-
mist nahha wahhel, sest olli arwada, et
kõlm wãlia lãks. Temma parrem jalg üksi
jãi walgeks, ja tuimaks. Sepãrrast pan-
ni koolmeister sedda jalga pütti tãie lumme
sisse, panni paar peotãit sola lumme sekke,
ja jãttis sedda jalga ni kawa lummesse, kuni
ni se ka punnaseks lãks. Ta andis seãl ju-
res

res rahwale ka sedda õppetust, et nemmad
nenda piddid teggema, neile kel kälma ühtki
liikmet ärrawottab: ja kui kälma inimesse
ninna rikub, siis woiks lund nartsoga
peäle päina. Kui Tehwan jo joudis nelas-
da, siis andis koolmeister temmale üht lus-
sikatait soja ädikast, kus sees noa otsa täis
met olli, sisse, ja pärrast wähhä kaddaka
marja sawti, soja weega. — Sel wahhe
rial olli wälsker, kes seal liggidal ellas, ka
seina joudnud. Se küsis, kas nemmad
felle haigele ollid adrit laksnud? Koolmeis-
ter kostis: „ei mitte, aus issand, sest se
woiks kahjo tehha, ja woib inimest tappa,
kui sedda ilma targa nouta tehakse. Wäls-
ker laskis temmale nüüd adrit, ja andis
temmale üht pulwri, et temma sest uelli
kord päwas piddi üht noa otsa täit wõtma,
kälma weega. Sedda kambri laskis ta
nüüd wähhä hawalt sojaks tehha, ja las-
kis, et se haige monnel päwal ei piddand

middagi muud söma kui tango-seent. Agga
õllut egga wina ei piddand ta koggonistegi
wõtma. Enne kui wälsker ärra läks, an-
dis ta rahwale weel sedda õppetust, et, kui
neil sure pakasega tarwis lähhäks teed kääa,
et nemmad siis ei peaks wina wõtma, waid
selle asemel üht suutäit ädikast rüpama,
ja süddame kinnitusseks middagi solast söma.
Käed ja jallad peaksid nemmad enne raswa-
ga woidma, ja nenda ka silma näggo õlle-
ja raswaga. Keige ennamiste agga lähhäb
tarwis et inimenne külmaga pristist ligub
ja enmast soiko ämisse eest hoiab. Ta jut-
tustas neile ka, et ta üksford üht inimest
jälle oli ellusse aitand, kes jo kaks päwa
oli jäetand olnud.

Nenda siis Tehwan jälle omma terwist
kätte sai, selle hea ja jummalakartlikko meh-
he abbi läbbi, kes tedda omma maiasse üs-
leswõttis, ja selle koolmeistri tarkusse läbbi,

ja selábbi, et se rahwas teik selle wálskri
õppetusse járrele teggi. Temma isfa ei
teádnud kuida ta omma tánnalikko súddant
piddi úllesnáitma. Ta pakkus selle rah-
wale rahha, sest et ta rikkas mees olli.
Agga nemmad ei wõtnud middagi, waid
mõtlesid nende sannade peále, mis Jesus
ütleb: (Matt. 10, 42.) „Kes ial úht neist
„sinnatsist wáhhemist agga jodab úhhe kül-
„ma wee karrikaga, tðest minna útlen teile,
„se ei pea ommast palgast mitte ilma já-
ma”. — Aggamees panni nüüd sedda lug-
gu wágga immeks, ja Pühhapáwal teggi
kirrikoõppetaja jutlust, selle Ewangelium-
mi úlle, kus sest Samaria mehhest rákital-
se: ja ta kitis sedda heateggia meest nihás-
ti kui sedda moistlikko koolmeistrit. Agga
selle rahwale, kes ommad uk'ed ollid kinni
pánnud selle mustlasse eest; nendele andis
ta kibbedat nomimist, nenda et nemmad k-
hábbenesid, ja kindlaste nou wõtsid, eode-
pidi

pidði igga háddakísfele abbi-tebba, kvi se
fa múklane eht mu alw þólgud innimenne
ollefs.

Mis Innimessega peab teggema fes
Wees uppud.

Kvi úbhel waesel innimessele se ónnetus
peafs súhtuma, et ta uppud; síis peawad
need, fes tedda leidwad, tedda seddamaid
wee seest wálja tomama, ja púudma, ted-
da jálle eflusse aitada. Se jures peab feif
need asjad táhhele pannema, mis meie síin
loeme:

1) Kvi teie úht uppund innimessele weest
wálja tomama, síis kálge hellaste temmaga
umber, et teie temmale wíggja ei te.

2) Urge pange tedda mitte peab allaspíðs-
i, jallad úllespíðdi, ja árge ruiduge eggja
weretage

weretage tedda mitte: sest seläbbi woiks temma surra, kui ta weel ellus on: waid ligutage temma liikmed hellaste.

3) Kui seäl ei olle honed liiggidal, kus teie üht appund inimest leiate, siis leikage seäl saunias seddamaid temma rided seljast mahaha, kaiwatage temma ihho rätikattega, ja katke tedda riettega kinni, nenda, et silma näggo üksi paljaks jääb. Puhhastage ka warumalt temma suud, kui seäl mudda sees on; ja sedda woite teie ühhe sulle ehk rohho kbrrega tehha, woite ka temma suud puhta weega lopputada, ja temma ihho jälle küljeli kånata, et wesi jälle suust wälja jookseb. Kui honed liigimail on, siis woib se keik hoipsauninne hõnes sündida.

4) Kui üks tohter ehk wälster liigimail on, siis peate teie warsi temma järrele läkkitama, ehk sedda ka warsi moisa teada andma,

ma, et moisawannemad woiwad noub ja ab-
bi sata.

5) Kui teie sedda uppund innimest kaus-
gele ühte hõnesse tahhate kanda ehk weddada;
siis pange õlge ja rived reddeli peäle, ja seis-
na peäle sedda kehha wasfako külje peäle, ja
nenda et pea asse wähhä kõrgem on. Wige
tedda ühte tuppä, kus ei olle wägga soe, eg-
ga sumbund hais, agga ärge pange tedda mits-
te rehhe alla, kus kange tuul läbbi käib.
Siis õruge temma ihho soja willaste riette-
ga mis kaddakatega on läbbisuitsetud.

6) Tehke temmale keefet tubba tūmma as-
set mis soe on, ja katke tedda riettega hästi
kinni, nenda et silmnäggo üksi paljas on, ja
pange temma rindade peäle, reite wahhele ja
kõbho peäle sojad willased nartsjud ja soad
tiwwid jallade alla.

7) Õruge

7) Druge nüüd temma kärewarred ja reied ja temma kōhto, nenda et teie sedda kōhto hellaste rindade pole wantate. Teie drute soja ja läbbisuitsetud rāttikuttega, ja jallade al kowwa asjaga: agga sejures peab ikka katzsuma, et ihho jāāb kinnikattatud. Wahhel pōrate teie ka temma ihho teise külje peäle ja drute kowwaste mōda selja luud. Māssige siis sojad kirowid nartsude siise, ja pange neid nende kōhtade peäle, mis teie tūkki aega olles te drunud.

8) Kui se kōiw druminne ei tahha weel abbi tehha, siis ripputage nartsude peäle piritust ehk langet wina, tehke neid sojats ja druge nendega.

9) Mi kōua, kui monningad selle drumisse kallal on, pearwad teised pūūdina hinge temma siise puhhuda. Agga se wōib sel wiisil sūndida; puhhastage esite temma wina
fullega

fullega feigest muddast, ja siis pistab üks
lange mees ühhe sulle ehk pilliroo otsa ühhe
ninna sõorme sisse, ja teine peab temma suud
ja teist ninna-sõormet kinni. Nüüd puhub
se mees tuggewaste selle pilliroo läbbi, ja tei-
ne peab kät selle uppund innemesse kõhho peäl
ja panneb tähhele, kas temma rind kergib.
Kui sedda tunnukse, siis peab puhhujä wah-
hel kinni, ja teine wantab hellaste kõhto riis-
napole ülles, ja nenda ikka wahhel puhhutakse,
wahhel wantakse. Ja sedda ei pea siiski weel
mahha jätma. Kui ka jo olleks nähha, et se
innimenne hakkab hingama.

10) Seal jures on ka hea, kui teie pääte
selle innimessele tubbaka suitsu taggant sisse
aiada: ja se woib sel wiisil sündida: woidke
ühhe pirowarre otsa, dli-ehk raswaga, ja
pistke sedda ühhe tolli otsa takta pärra: sole
sisse, wahhe ristlu pole siis wottab üks mees
teistest piwust jua, wottab suud, ni paljo kui ta
ial

tal woib, tãis suitso, ja puhhub sedda teigest
wãest piowarre lãbbi selle inimese ihho
siese. Naga ka selle id jures peab se ihho
ikka kinnitattud jãma.

II) Kui se inimenne weelki ei tahha hins
ge sada, siis kãttistage ãhhe sullea temma
niina sees, puhhuga Niinatubbakad siina siese
pidage brutud mãereikast temma niina ees,
õruge temma silmataggused, kõrwataggused,
seljalund, reied, riinad, ja temma peo pees
sad ja jalla: allused kange wina ei Epiritussega.
Kui se keik ei tahha aitada, siis pistke temma
jallade alla ja kũunte alla noela otsaga, ehk
pũndke muui wiisil temma nahhale wãhhest
wallo tehha.

12) Kui teie keik need nouud temma kol-
lal kaks ehk kolm tundi õllete õrakatsund, ja
ello ei tahha weel mitte ilmuda: siis tehke
temmale sojas lautas asjed pallawast sittast,
ja

ja katke temma ihho ülleültse dige pallawa
sittaga kinni, nenda et silmnäggo üksipainis
lahti jääb. Ja nenda laske tedda siis rahho-
liste paigal olla, senni kui wälster, ehk mois-
sast abbi tulleb. Ugga pange wahti temma
jure seisma, kes tähhäle panneb, eks ei ilmu-
ello = märkid.

13) Kui temma silmnäggo, ehk temma sil-
ma kulnud, ehk muud liikmed hakkawad lihu-
ma, kui temma mokkad ja palled punnases
maks lõwad, kui temma mokkad hakkawad
warrisema, hui ta hakkab õhkama, ehk kui
temma rind kergib, ehk kui süddame koht hak-
kab tuksuma, kui siiskond hakkab korrisema,
kui waht hakkab temma suust wälja aiama, siis
on need asjad märkiks, et ello taggasi tulleb.

14) Müüd peate teie sedda õrumist ja hins-
ge siise puhhumist, jälle uest ettemõtma, ag-
ga õrnaste. Katke tedda sejures jälle soja
riettega

riettega künni, ja pange sojad kinnuid temma
süddame kohta ja jallade alla. Kui üks laps
peaks uppuma, siis on keige parrem, et üks
paar terwed sured innimesseb tedda ühhes
sojas wodis enneste wahhele pannewad.

15) Kui se ihho wähhä hawalt jälle sojaks
lähhäb, ja kui ta hakkab hingama; siis kat-
suge ka, kas ta woib neelda: andke temmale
wähhä soja wet ja ädikast, ehk ka wina, wee-
ga seggatud suhho: agga ärge lissage enne
teist jure, enne kui ta sedda esimest lusfika-
tuit on alla neland.

16) Kui se haige joub nelada, agga tem-
mal on weel rdgga kurlus, ja ta tahhab nens-
dago oksesele aiada; siis andke temmale lei-
get wet meega, ja kuttistage sullega temma
kurlus, druge sejures temma süddame koly-
ta ja kopputage temma selga; se teeb tedda
oksendamä, ja se on hea.

17) Kui

17) Kui temma uinub maggama, siis las-
ke tedda rahholiste maggada, ja kui ta üles
ärkab, siis andke temmale wähhä soja ollut.

18) Kui tofter ehk wälsker tulles, siis
tehke mis need käsfiwad teha: agga nende
järele peab ikka mindama, kui neid ial liggi-
dalt sada on: sest kui se ärrauppund inimene
ka jälle ülesärkab, siis lähhab ommeti nende
nou ja abbi tarwis, et ta jälle diete terweks
saaks.

19) Kui üks inimene talwisel ajal juhs-
taks uppuma; siis peab tedda esite sulkata-
ma sel wisil, kui siin ranatus sest õppetus on
antud.

Kui teie nendefinnaste õppetuste järele
tete; siis wolite teie tedda kahjo mis wah-
hest Jummalala wessi õhhe ehk teise inimes-
sele woiw teha, jälle parrandada. Ehk
nüüd

nüüd käl wahhest üks inimenne wee sees
nisuggust õnnetust woib sada, elgo omma
rummalusse ehk holetusse läbbi, ehk ta et
temmale ilma omma süta nisuggune appar-
dus juhtub: siis õnneti iggäiks peagi
woib ärraarwada, mis kallid Jummalala
anded need järwed ja jõed ja oiad on.
Mõtlege ägga, mis suurtt kasso nemmad
meile seläbbi saatwad, et nende peäl hõlp-
faste monned asjad wenne ja patidega
woib ühhest paigast teise weddada: mõtlege
mis kallis asfi se kallapüüdminne on, mis
läbbi ni mitto tühat ianimesed omma
pead toitwad: mõtlege mis suurtt kasso need
wessiwestid inimestale saatwad; kui teie
legi sepeäle mõtlete; siis ei jona teie Jum-
malat käl tännada, selle kalli ande eest.
Ägga, nenda kui ükski asfi siin ilmas täie-
hit ei olle, waid igga hea asfi mis kasso
satab, se woib ta kahi tehha; nenda on
ta issearranis se Jummalala and, se wessi.

Jõed

Jõed ja viad tuiswad (paisutwad) wahhest
wee laggumisse aial, ehk sure wihma järrel,
ni wägga, et nemmad ülle kalda aiawad,
ja rahwofesse põllud ja heinamaad rikku-
wad. Agga seks on Jummal innimessele
moistust andnud, et temma teeks nisugguse
kajjo eest hoida. Nenda woib ka sähher-
dusse äppardusse wasto abbi tehha, kui
agga aegsaste hoolt se eest kantakse. Kus
jõel maddal kallas on, seäl woib sedda
haggude, mulla- ja kirowidega kõrgutada;
kus jõe äres põldudes nõud kohhad on,
seäl woib krawid läbbileikada, et wessi
peäseb alla jooksuma. Agga seina lähhab
ennam kui ükslasse mehhe joud tarwis:
sepärrast peab üks naber teisele abbi tegge-
ma, kui sesuggune hädda kätte tulleb. Seks
meid Jummal panni ühheskous ellama, et
teine teisele abbi teeks ni paljo kui agga
temma joud kaänab. Ja sedda teeb wis-
sist igga mees heal meel, kui agga esite
se

se kindel nou rahwofesse süddames on asfuz
nud, ikka parremaks sada, ja keik asjad
parreminne tehha. Peälegi teeb inni-
menne ikka isseennesele keige suremat head,
kui ta liggimesesele häddas abbi teeb: sest
se läbbi tenib ta ennesele mu rahwa söbrust,
ja kui temma jälle hädda sisse sattub, siis
tewad teised temmale jälle heal meel abbi.
Ja nenda tulieb innimestele jo siin Ma peäl
üks taewalik ello.

Lada-piddamiesed Eeesti Maal.

Veäri Ruus: 7mal ja 8mal. Püwal Paltisi
Linnas, on Lada, kus keigsuggust kaupä,
weitsid ja hobbusid müakse.

felsammal Ruul, 10mal ja 11mal Püwal,
Hapsalo Linnas, nendasammoti Lada.

felsammal Ruul, seitsemel, ja kahhesamal Pü-
wal kolmatkümmed, Rakwerre Linnas,
sesammäsuggune Lada.

Rüünla: Ru solmondamal Püwal Paide: Lin-
nas sesammäsuggune Lada.

Taani: Ru 16mal ja 17mal Püwal Rakwerre:
Linnas, nendasammoti Lada.

felsammal Ruul 20nemast Püwast sabik, ku
otfani, Tallinnas suur Lada keigesugguse
kauboga.

felsammal Ruul 25mal Püwal Paides neu-
dasammoti Lada.

Wiskli: Ru, 14mal ja 15mal Püwal Hapsalus.
felsammal Ruul 21hemal Püwal Paides.

Wina: Ru esimeses ja teises Püwal Paltisi:
Linnas, Weitse: hobbose: ja keigesugguse kau-
ba Lada.

